

ELEŖTİRİ VE HAKİKAT

JONATHAN KRAMNICK

VakıfBank Kültür Yayınları: 0452
Edebiyat: 0102

ELEŞTİRİ VE HAKİKAT
EDEBİYAT ÇALIŞMALARINDA YÖNTEM
ÜZERİNE
JONATHAN KRAMNICK

Özgün Adı
Criticism and Truth
On Method in Literary Studies

Türkçesi
İrem G. Şalvarcı

Yayın Danışmanı
Ekrem Demirli

Proje Editörü
Hazal Bozyer

Kitap Editörü
Musab Oğuz

Sayfa Uygulama
Yümna Sarıkaya

Kapak
Faruk Özcan

Son Okuma
Ergin Ali

VakıfBank Kültür Yayınları
İnkılap Mahallesi
Dr. Adnan Büyükdizeni Caddesi
No: 7/A1 – Kat 13
34768 Ümraniye / İstanbul
Telefon: 0 216 285 9571
www.vbky.com.tr - info@vbky.com.tr
Sertifika No: 40141

© Vakıf Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., 2026
© Jonathan Kramnick, 2023
ISBN 978-625-5848-59-8

Kitabın Türkçe yayın hakları The University of Chicago Press atacılığıyla VakıfBank Kültür Yayınları'na aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

© 2023 by The University of Chicago.
All rights reserved.
Licensed by The University of Chicago Press,
Chicago, Illinois, U.S.A.

Baskı
Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2
34310 Haramidere, Avcılar / İstanbul
Tel: 0212 412 1700
www.mega.com.tr - info@mega.com.tr
Sertifika No: 44452

1. Baskı: Mart 2026

ELEŞTİRİ VE HAKİKAT

EDEBİYAT ÇALIŞMALARINDA
YÖNTEM ÜZERİNE

JONATHAN KRAMNICK

TÜRKÇESİ
İREM G. ȘALVARCI

JONATHAN KRAMNICK

Jonathan Kramnick, Yale Üniversitesinde İngiliz Dili Profesörü ve Lewis Walpole Kütüphanesinin direktörüdür. Johns Hopkins Üniversitesinde tamamladığı doktorasından bu yana on sekizinci yüzyıl edebiyatı, felsefesi ve edebiyat kuramı üzerine çalışmaktadır. *Making the English Canon* (1999, Cambridge University Press), *Actions and Objects from Hobbes to Richardson* (2010, Stanford University Press) ve *Paper Minds* (2018, University of Chicago Press) adlı kitapların yazarıdır. Son çalışması *Criticism and Truth* (2023, University of Chicago Press), çağdaş edebî eleştiride yakın okuma yönteminin epistemolojisini tartışır. Kramnick edebî biçim, bilinç ekolojisi ve yöntem üzerine yaptığı katkılarla tanınmaktadır.

İREM G. ŞALVARCI

Lisans eğitimini Hacettepe Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümünde, yüksek lisans eğitimini ise Orta Doğu Teknik Üniversitesi İngiliz Edebiyatı Bölümünde tamamladı. Şu an doktora eğitimine Hacettepe Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümünde devam etmektedir. Aynı zamanda Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesinde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	7
Giriş	9
BİRİNCİ BÖLÜM	
Araştırma Yöntemleri Üzerine Konuşmak	25
İKİNCİ BÖLÜM	
Yakın Okuma Yöntemi	43
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
Yetkin Uygulama	67
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
Yorumlama ve Yaratıcılık	87
BEŞİNCİ BÖLÜM	
Doğrulama	107
Sonuç	127
Teşekkür	141
Kaynakça	143
Dizin	149

ÖNSÖZ

Bu kitapta, edebiyat çalışmalarını akademik bir disiplin olarak ele almak istedim. Fakat tarihsel bir çalışma yapmak ya da mevcut durumumuzun, eski bir dönemle kıyaslanarak en iyi şekilde analiz edilebileceğini iddia etmek gibi bir niyetim yoktu. Bu tarzda mükemmel kitaplar zaten mevcut. Ben ise alandaki güncel çalışmalara odaklanarak belirli bir açıklık ve netlik kazanılabileceğini düşündüm. Edebiyat eleştirisinin kendine özgü metodolojisine odaklanmak ve uygulamanın dünyada nasıl karşılık bulduğunu tarif etmek istedim. Sebeplerim basitti fakat ben yazarken daha da aciliyet kazandılar. Bir süredir eleştiriyi, akademik disiplinlerin daha geniş çerçevesi içinde anlamaya çalışıyordum. Her bir disiplinin dünyayı daha anlaşılır kılmaya kendince bir katkısı olduğunu ve hiçbir alanın diğerine indirgenmemesi gerektiğini savunuyordum. Fakat şimdiye kadar, gerçek eleştiri örneklerine yöntemsel durumlarını göz önünde bulundurarak bakmamıştım. Artık bu disiplinin kendine has detaylarıyla yaptığı katkıyı düşünmenin zamanı geldi, diye düşündüm. Bununla niyetim ne eski bir şeyi savunmak ne de yeni bir şey yaratmamız gerektiğini ortaya atmaktı. Aslında niyetim, edebiyat eleştirisinin bilgi üretimine katkısını savunmak için akademinin bir resmini çizmekti.

İcra ettiğimiz şey için övgü niteliğinde bir şeyler söylemek bana olağandışı ve de yerinde geliyor. Beşerî bilimlere yönelik çeşitli savunmaların ve edebiyat çalışmalarının tarihine ve mevcut durumuna karşı yoğun bir ilgi olmasına karşın, son zamanlarda

edebiyat eleştirisi yöntemi konusunda çok az olumlu nitelendirme var. Son zamanlarda yaşananlar bu boşluğu doldurmayı bir aciliyet hâline getirdi. Disipliner düşünmeyi savunmak için yazmaya başladığımda, beşerî bilimlerin tüm alanları tasarruf tedbiri politikalarının koşulları altındaydı. Fakat hiçbir şey bizi sonrasında gelen olağanüstü duruma hazırlayamazdı. Yüksek öğrenimin, COVID-19 sırasında yaşadığı kırım, genç akademisyenlerin iş imkânlarını yok ederek bir nesilden diğerine entelektüel aktarımı tehdit edecek ve bu şekilde doğrudan disiplinin varoluşunu tehlikeye atacaktı. Henüz çoğu şey açıklığa kavuşmadı fakat görece rahat şartlarda yazabilen bizlerin öncelikli görevi bu durumu iyileştirmektir. Bu çerçevede, bence edebiyat eleştirisinin nasıl değişmesi gerektiği konusunda bir kişinin tek bir amaca odaklanan programına ihtiyacımız yok. Hâlihazırda yapılan işin savunulmasına ve neden gelişmesi gerektiğine dair bir açıklamaya ihtiyacımız var.

Aynı sebepten, uzun bir kitaba ihtiyacımız olmadığını düşünüyorum. Kapsamlı olmaya çalışmadım. Bunun yerine, edebiyat çalışmalarının (diğerleriyle birlikte) bir bilgi disiplini olarak var olmasını sağlayan bazı ortak ve temel uygulamaları ayırmaya ve açıklamaya çalıştım. Ekolojik düşünme biçimlerine, dünyayla yetkin bir şekilde bağ kurmaya ve bir bilme yöntemi olarak zanaata olan ilgimden faydalanarak bu uygulamaların özgün bir açıklamasını yapmak istedim. Bu şekilde uzun uzadıya yazmak, tartışmayı geçerliliğini baltalayacak kadar kişiselleştirirdi. Durumun aciliyeti kısa, net ve kolayca aktarılabilir bir şeyi gerekli kılıyor.

Jonathan Kramnick
Hamden, CT

GİRİŞ

Zanaatkârlık kelimesinin anlamını açıklamak durumunda kalırsam, kabaca, herhangi bir teknik ya da araç kullanarak sonucun kalitesinin önceden tahmin edilemediği, bunun icra edenin çalıştığı sırada gösterdiği ustalık ve özene bağlı olduğu işçilik derim. Buradaki temel fikir, sonucun kalitesinin, yapım sürecinden dolayı sürekli risk altında olmasıdır, bu yüzden bu tür işçiliğe “risk işçiliği” derim; bu, pek incelikli bir tabir olmasa da en azından durumu açıklar.

David Pye, *The Nature and Art of Workmanship*
[İşçiliğin Doğası ve Sanatı] (1968).

Bu kitap, edebiyat çalışmalarının akademik bir disiplin olduğunu savunan kısa bir kitaptır. Tüm disiplinlerin, dünya hakkında neyi açıklamaya çalışıyorlarsa o alanla ilgili hakikati söyleme otoritelerini temellendiren bir veya daha fazla yöntemi vardır. *Eleştiri ve Hakikat*, edebiyat eleştirisinin doğru bilgi iddialarını, disiplinin argüman üretmek ve bilgiyi ilerletmek için temel uygulaması ve tescilli yöntemi olan yakın okuma yöntemine odaklanarak inceler. Ben, edebiyat eleştirisinin sosyal bilimlerin geri kalanından olduğu kadar fen ve beşerî bilimlerden de ayrılan ve bu disiplinlerle benzeşen yönlerini tahlil ediyorum. Hedefim, edebiyat çalışmalarına özgü yöntemlerle biraz vakit geçirmek ve bu sayede çok disiplinli ve çoğulcu bir üniversitenin bir parçası

kabul edilecek kendine özgü epistemolojisinin özlü bir raporunu çıkarmaktır. Diğer bir deyişle hedefim, sosyal bilimler uzmanlığının fen bilimi uzmanlığına eşdeğer olduğunu ve edebiyat eleştirisinin diğer disiplinler arasında yeri olan bir disipline dâhil olduğunu savunmaktır.

Bu kitabı sosyal bilimlerin geleceği konusunda yoğun bir endişenin ve biz eleştirmenlerin ne yaptığı ve bunu nasıl yaptığımız konusunda yeniden değerlendirmelerin hâkim olduğu bir dönemde yazıyorum. Genel anlamda bu endişeler yeni değil. Bir süredir edebiyat çalışmaları, hem edebiyatın tarihsel olarak sahip olduğu konuma kıyasla hem de doğa bilimleri, teknoloji, mühendislik ve matematik gibi disiplinlerle karşılaştırıldığında belirgin bir gerileme içindedir. John Guillory'nin kültürel sermayenin kaybı olarak tanımladığı durum, disiplini özellikle geçtiğimiz on yıllarda üniversitelerin genelinde yaşanan bütçe kesintileri ve kemer sıkma politikaları tehlikelerine karşı kırılğan hâle getirdi.¹ Fakat tüm bu sorunların etkileri giderek hızlandı ve şu noktada kurumsal endişeler varoluşsal hâle geldi. Değerlendirmemizde günümüz ön plana çıkmaktadır. 2020 yılında pandemi şartları, üniversite bütçelerini vurduğunda sosyal bilimler, kalıcı kadroların sayısının her yıl azalması ve yarı zamanlı veya iş güvencesi olmayan bir çalışma şekline geçişin çoktan başlamasıyla birlikte istihdamda on yıllık bir krizin sancısını çekiyordu.² COVID sebebiyle işe alımların durdurulması ve işten çıkarmalar, akademik işgücü hiyerarşisindeki eşitsizlikleri perçinleyerek genç akademisyen bir kuşağın beklentisini yok etti ve tüm bunları daha kötü bir hâle getirdi. İstihdam krizinin nihai sonuçları bir süre

1. Bkz. John Guillory, *Cultural Capital: The Problem of Literary Canon Formation* (Chicago: University of Chicago Press, 1993.)

2. İstatistikler için bkz. Jonathan Kramnick, "The Humanities after Covid-19," *Chronicle of Higher Education*, 23 Haziran 2020.

netleşmeyecek. Fakat hiçbir disiplinin, kendi fiziki koşullarından, iş imkânlarından, dersliklerden, kütüphanelerden, laboratuvarlardan ve bir kuşağın sonrakini eğitmesi sisteminden ayrı olmadığını su yüzüne çıkardı. Endişelerimiz varoluşsal zira tüm bunların sonu üzerine, bilgi tarihinde bir an hızlı bir an yavaş, bazen görünür bazen gizli şekilde gerçekleşen bir nesil tükenmesi hadisesi üzerine fikir yürütmek durumundayız.

Disiplinin çöküşü birçok şeyi tehlikeye atmaktadır. Bunların arasında en öne çıkanı ise genç akademisyenlerin geçim kaynağıdır. Buradaki ahlaki ve epistemik sonuçların üzerinde ne kadar durulsa az. Ahlaki sonuçlar, belki de benim gibi kariyerleri yeni nesillerin gelmesine bağlı olanların dikkatli bakışlarını gerektirse de aslında kolayca görülebilecek kadar açıktır. Bu dikkati, alanımız için mücadele etmeyi ve bu uğraşta alanın sahip olduğu tüm kaynakları kullanmayı tercih eden kişilere borçluyuz. Fakat epistemik sonuçlar da durumdan ayrılamaz ve bunlar üzerine düşünmek de eşit derecede hayatidir. İşsizlik krizlerinden yakınırken bazen istihdam konusunu disiplinde yaşanan diğer şeylerden ayrı bir yere koyarak ele alıyoruz. Oysa işe alım, akademik yaşamın her alanını etkileyen ve onu devam ettiren bir unsurdur. İşe alımlar tüm disiplinlerin hayatta kalma ve zaman içinde değişme aracıdır. Disiplinler işe alımlarla hayatta kalır; çünkü yeni pozisyonlar devam eden öğretim ve araştırmalar için beceri ve bilgi temelini sağlar. Genç akademisyenler, kademelelerini yükseltirken alanın yaşayan uygulamalarını geliştirir, iyileştirir ve yeniler. Bu sebepten, tüm akademik uğraşlara bizzat itici güç sağlarlar. Bir kişi, geleceğin akademisyenleri için değilse kim için yazmaktadır? Lisansüstü programlarda öğretim üyesi olan ya da olmayan herkes bu sürece dâhildir. Her yazdığımızda, başkalarının takip edebileceği bir model sunacak şekilde konularla meşgul olur, yöntemleri takip eder ve arşivleri ziyaret ederiz.

Bizden sonra gelecek kişilerin, bizden öğrendikleri araçlarla cevaplayacağı sorular sorarız. Aynı zamanda genç akademisyenler bu soruların nasıl sorulduğunu sorgular, bunları cevaplamak için kullanılan araçları keskinleştirir ve tamamen yeni araştırma yolları yaratırlar. Kıdemli akademisyenlerin; neyin iyi bir okuma ya da sarsılmaz bir argüman olduğu, kimin bakış açısına ya da hangi arşivlere danışılması gerektiği ve hangi soruların esas olduğu ile bu soruların nasıl cevaplanacağı konularında kendi varsayımlarını sorgulamalarına güvenilemez. İşe alımlar gençler ve yaşlılar arasındaki karşılıklı fikir ve uygulama akışını devam ettirir. Alana dâhil olanlar, akademik tartışmaların kemikleşerek ritüele dönüşmemesini ya da tamamen yok olmamasını sağlar.

Disiplinin çöküşü; dünya, edebiyat eserleri ve onları yazar ve okuyan insanlar hakkında daha az şey bilmemiz tehlikesini doğurur. Bu kaybı basit ve çarpıcı biçimde dile getirmek, aynı zamanda yaptığımız şeyin epistemolojik gerekçesini görünür kılar. Bir disiplindeki öğretme ve yazma uygulamaları şu ya da bu şekilde bilgi yaratma ve yayma uygulamalarıdır. Bu kadarını söylemeye hem gerek dahi olmamalı hem de bunlar sürekli söylenmeli. Diğer tüm disiplinler gibi edebiyat da toplumsal gelişim için önemli kabul edilen bir alanın incelenmesidir. İster iletişim ağlarıyla, ister romanlarla uğraşılsın; tüm disiplinler kendi varlık gerekçelerini benzer biçimde savunur. Akademik çalışmalar, dünyayı anlaşılır kılmaya yarar ve bu sayede dünyayı daha iyiye taşır. Edebiyat çalışmaları da bu projenin bir parçasıdır ve disiplinin uygulamaları sahip olmaya değer bilgiler yaratır. Fakat yeneden söylemeliyim ki bu uygulamalar tek başına var olmaz. Uygulamaların temeli ders izlencelerinde, tartışma yöntemlerinde, araştırmaya teşvik eden arşivlerde, münazaralara kıvılcım olan konularda ve hepsinden önemlisi bizzat baskı altında olan insan emeğindedir. Edebiyat disiplini kapsamında son zamanlarda-

ki yöntem üzerine meta-tartışmaların çoğu bu koşullardan ayrı tutulmuştur. Öte yandan bu kitap, edebiyat çalışmalarının üniversitelerdeki, üniversitelerin ise dünyadaki mevcut durumunu akılda tutmaktadır. Benzer şekilde, yöntemi de uygulama üzerine fikirlerde değil, doğrudan uygulama içinde konumlandırır. Ben eleştirel yazının ana özelliklerini, epistemolojisini savunmak için inceliyorum. Kemer sıkma politikalarının uygulandığı günümüz, bunu yapmak için iyi bir vakit olabilir.

Eleştiri ve Hakikat'in temel tutumu demokratik ve tarafsızdır. Reklamını yapacak yeni bir okuma yöntemim yok. Eleştirmenlere bir şey yapmak için başka bir şeyi yapmayı bırakmalarını da söylemek istemiyorum. Daha ziyade, itibarını savunmak için hâlihazırda yaptığımız şeyin açıklamasını yapmak istiyorum. Bu kitap, edebiyat çalışmalarında her zaman ve her yerde, yayımlanmış eleştiride ve dersliklerde icra edildiği hâliyle gündelik bilimin ve sıradan uzmanlığın bir savunmasıdır. İngilizce akademik kitaplar veya makaleler ya da başka bir dilde karşılaştırmalı edebiyat üzerine okuyan ya da yazan herkes, bu gündelik bilimi ve sıradan uzmanlığı yakından tanır. Kendi çalışmalarınıza ya da bir meslektaşınızın çalışmalarına bakın, rafınızdan bir kitap çekip alın ya da bir derginin yakın tarihli bir kopyasını indirin. Cümlelerin araştırma konularını nasıl ele aldığını ve tartışmanın tek bir cümle içinde ya da cümleler arasında nasıl ilerlediğini inceleyin. Gördüğünüz şey dikkatle ele alınmış bir uygulamanın uzmanlığı, bir eleştirmenin hayatı boyunca geliştirdiği ve mükemmelleştirdiği bir şeydir. Kimse bu uygulamayı yetkin biçimde gerçekleştirme becerisini kolayca kazanamaz. Bu idmanla öğrenilen ve taklitte, başarısızlıkla, düzeltmelerle ve iyileştirmelerle keskinleştirilen bir beceridir. Ben, eleştiri yazma sürecindeki söz konusu beceriyi ayrıntılı biçimde incelemek ve bu becerinin bilgiyle ilişkisini sa-

vunmak istiyorum. Gelecek bölümlerde becerinin epistemolojisi konusunda söyleyecek çok şeyim olacak. Metinler üzerine belirli bir biçimde yazabilmenin [*knowing how*] o şeyi ve onunla birlikte kompozisyon ve referans dünyalarını da bilmenin [*knowing that*] önemli bir yolu olduğunu savunacağım. İddiamı savunmama yardım etmeleri için zaman zaman akademik felsefe disiplininde yazılan belirli eserlerden, bilim felsefesinin yanında, özellikle de (doğal olarak) epistemolojiden yararlanacağım. Edebiyat çalışmalarını savunmamın gereği olarak hakikat ve yöntem konularında meydanı bu disipline bırakmaktansa felsefe ile düşünmeyi daha ilgi çekici buluyorum. Felsefe eylemler, bilgi ve dünyayla yetkin bir şekilde bağ kurabilme konularında fikir ve tartışmalar sunar. Ancak aynı şekilde edebiyat eleştirmenlerinin daha derinlikli düşünceleri de bunu yapar ve her ikisinin de yakın okuma dediğimiz kapsayıcı yazma uygulamasını anlamama yardımcı dokunmuştur.

Konuyu sunmak amacıyla daha da uzaklara, Papua Yeni Gine'deki Telefol halkının sepet örme becerisini tartışan antropolog Tim Ingold'a gitmeme izin verin. Kimse bu yetkinlikle doğmaz. Bu yetkinlik, dikkatle yapılandırılmış yönergeler ve belirli bir kültürlenme süreciyle kazanılır. Pratik yapmaya başlayan çırak, aynı ağırlıkta ve uzunluktaki ipleri hissetmeyi, onları parmakları ve baldırları arasında gerdirmeyi ve her birini devamlı bir geçirme hareketiyle önden arkaya taşımayı öğrenir. Zamanla "tekrarlanan denemeleriyle ve de gözlemleri tarafından yönlendirilerek" çırak, "usta bir uygulayıcının ritmik akıcılığına ulaşmak için kendi hareketlerini incelikle ayarlamayı öğrenir." Bu, çanta ören kişinin dünyanın bir parçasını kavrayıp başka bir şeye dönüştürmek amacıyla ellerini hareket ettirdiği ve kendisini öylece tuttuğu bir yerde uyum sürecidir. Bu çeşit bir beceri "yalnızca dışsal objelere mekanik güç uygulamak değildir. Dikkat, muha-

keme ve maharet niteliklerini de içerir... Uygulayıcının *onlara* ne yaptığı, *onlarla* olan özenli ve kavrayışlı ilişkisinde yatar.”³ Çanta-
nın nasıl doğru örüleceğini bilmenin; iplerin tabiatını,ilmeklerin
ve düğümlerin esnekliğini ve bedenlerin, eserlerin, kültürlerin
şeklini ve hareketini de bilmeyi gerektirmesi şu anki amacım için
önemlidir. Bu açıdan, ustaca uygulama, özel bir zanaat bilgisi
vakasıdır. Dünyayla fiziksel ve yaratıcı bir etkileşime girilerek
dünya hakkında bir şey öğrenilir. Bu süreç fiziksel bir süreçtir
çünkü tüm bedenin hâlihazırda belirli bir ağırlığı ya da şekli olan
bir çevrenin öğelerine uzanmasını içerir. Aynı zamanda yaratıcıdır
çünkü bu çevreden bir şey üretilir ve çevre de karşılığında
değişir ve dönüşür. “Öğrenmek yapmaktan ayrılamaz” ve ikisi
de “dünyayla pratik bir etkileşim bağlamında bütünleşmiştir.”⁴
Çantayı ören kişi iplere, tıpkı balmumu üzerine bir mührün basılması
gibi hâlihazırda oluşmuş bir fikri uygulamaz. Daha ziyade,
parmaklarının hareketi “uygulanması beklenen tasarımların
ve planların çok ötesinde kendi niyetlerini taşır.” Çanta liflerden
şeklini aldığıda “formu üreten öncesindeki tasarım değil, dü-
zenli ve kontrollü hareketin kendisidir.”⁵ Bir zanaatı bu şekilde
uygulamak, aynı anda hem dünyayı içinde bulduğunuz hâliyle
bilmek hem de ondan bir şey üretmektir.

Eleştiri cümleleri yazmaktan oldukça uzak görünen bir
noktadan, beceri antropolojisinden bir örnekle başlıyorum.
David Pye’in klasik zanaat estetiği çalışmasından yaptığım alıntı
da benzer bir amaca hizmet eder. Zanaatkârlık, her zaman risk
altında olan bir sonucu şekillendirmek için içinde bulunduğu
dünyayı derinlemesine kavrayan birinin “muhakeme, özen ve

3. Tim Ingold, *Perceiving the Environment: Essays on Livelihood, Dwelling and Skill* (London: Routledge, 2000), 353.

4. a.g.e. 416.

5. a.g.e. 354.

maharetine” ihtiyaç duyar. Her bir durumdaki radikal ayrımlar, cümlelerden cümleler oluşturma, onlarla ne yapacağımızı sınırlandıran ve şekillendiren materyallerle çalışma ve böylece kendilerine has doğaları hakkında bir şeyler öğrenme ve bunları değiştirme zanaatımızdaki becerilerin özelliklerini ortaya çıkarabilir. Bu kitap, yöntemimizin nesnelerimizle birebir bir ilişki kurmaya ve onlardan bir şeyler yaratmaya dayandığı ana fikrine tekrar ve tekrar dönecek. Yakın okuma bir zanaattır çünkü çevreyi anlamak için bir yöntemdir. Bu öğrenilen bir şeydir. Yakın okuma bir başka açıdan da zanaattır, çünkü ortamı anlama yöntemdir. Beceri antropolojisinin, sonraki bölümlerde tartışacağım epistemik ve disiplinle ilgili konular için gerçekten önem taşıyan derslerinden biri, dünya hakkında bilgi sahibi olmanın dünyayla etkileşim içinde olmaktan ayrı dşnlemeyeceğidir. Ingold “beceri, tüm bilginin aktığı temeldir” derken, parmakların lifleri tutması ve onları şekillendirmesindeki bilgi birikimini (know-how) açığa vurmak ister. Ayrıca bu tür ustaca bir hareketin hem kavranan hem de üretilen şeylerle ve bunların anlam dünyalarıyla ilgili bir şey söylediğini de kast eder.⁶ Fakat çalışılan malzemeler onlarla yapılabilecek şeylere sınır koyar. Bu, belirli bir kompozisyon ve yapıya sahip, hâlihazırda orada olan bir şeyi kavramak anlamına gelir. Bu sebeple, beceri antropolojisinden alınabilecek bir başka ders de dünyanın kayıtsız olmadığı gerçeğidir. Bir zanaatı uygulamak eldeki imknlar içerisinde yaratmaktır. Beceriyle uyum sağlandığında işler doğru gider, beceri sendelediğinde ise hedef ıskalanır ve ürün yanlış olur. Bunu hatırlamak ileride önemli olacak. Dünyayı, onun kendine has doğasıyla yetkin bir şekilde bağ kurarak öğreniriz fakat aynı zamanda yanlışlar ve hatalar da yaparız. Tüm performanslar, filozof Ernest Sosa’nın deyimiyle

6. Tim Ingold, “Five Questions of Skill,” *Cultural Geographies* 25, no. 1 (2018): 159.